

KMETOVALEC

GLASILO
KMETIJSKE DRUŽBE
V
LJUBLJANI
R. Z. Z. O. Z.



Celoletna naročnina znaša **Din 25**— (za inozemstvo Din 35) —.
List izhaja v zimskem času dvakrat, čez poletje enkrat mesečno.

Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Novi trg št. 3.

Cene oglasom za enkratno objavo:

$\frac{1}{2}$ strani Din 800— in Din 40— oglasne takse $\frac{1}{8}$ strani Din 200— in Din 5— oglasne takse
 $\frac{1}{4}$ strani Din 400— in Din 20— oglasne takse $\frac{1}{16}$ strani Din 100— in Din 2— oglasne takse

Mali oglasi beseda po 50 par in Din 2— oglasne takse

Priloge listu se računajo za vsakih 1000 prilog po 100 Din.

Vsebina: Kmetijska zbornica v Celovcu. — Razdelitev električne energije. — Določila za plačevanje davčnih zaostankov. — Obnova semenskega krompirja. — Očet. — Zborovanje vinogradnikov v Ormožu. — Vinogradnikova opravila meseca avgusta. — Razno. — Pozor, kmetovalci! — Napredek selekcije pri svetlolisastem govedu. — Izdelovanje dobrega masla v domačnosti. — Razno. — Avgust (veliki srpan). — Razno. — Vprašanja in odgovori. — Priloga: Vnovčevalec.

Ernest Osiander v Guštanju

priporoča za jesen svoj zimski oves, 1500 kg pridelka na joh. Predplačilo Din 25— za 5 kg sem. ovsu, franko po pošti. — Banatska zimska sem. pšenica, 1950 kg pridelka na joh. Oboje skozi tri leta preizkušeno, tudi druga semena ima na prodaj.

86

Karakul ovce.

Vsled opustitve gojenja Karakul ovac so na prodaj čistokrvni samci, samice in jagnjeta. Dobijo se tudi polkrvni in križanci. Naslov: Uprava Falter-jevega posestva, Jurklošter pri Laškem.

85

Kuharska knjiga!

Priporočamo v nakup kuharsko knjigo M. Moravčeve: Iz meščanske kuhinje, sestavljeno po najmodernejših vidikih z ozirom na naše zdravje in na hitro in tečno pripravljivost jedil. Knjiga upošteva zlasti uporabo po zdravnikih priporočenega sočivla in zelenjadi ter vseh naših podeželskih pridelkov. Pisana je preprosto in razumljivo, da vpelje na lahek način vsako gospodinjico in kuharico v skrivnosti kuharske umetnosti. Primerna je za darilo nevestam, podeželskim gostilničarjem, kmetičam, da se izpopolnijo na gospodinskem polju in bodo dorasle tujsko prometnim zahtevam naše krasne domovine.

Knjiga obsega nad 550 strani, nad 1000 receptov, navodila o serviranju, sestavi obedov itd. Opremljena je z naslovno sliko in stane skupno s priporočeno poštnino Din 100.— v platno vezana — in Din 90.— broširana.

Kot priporočilo knjigi omenjamo, da je bilo prodanih v kratkem času samo v Ljubljani nad tisoč knjig.

Naročila sprejema: **Belo-modra knjižnica, Ljubljana, Prečna ul. 2.**

83

Gepel

prav dobro ohranjen.

Slamoreznica

dobro ohranjena, za ročni in motorni pogon.

Sejalni stroj za gnojila

2 metra širok, potreben popravila.

Montafonski bik

eno leto star, desetletna povprečna molža, na kravo in leto 4822 kg mleka, vse na prodaj pri: Oskrbištvu graščine Neukloster, pošta: St. Peter v Savinjski dolini.

82

Vabilo

na redni letni občni zbor **Kmetijske hranilnice in posojilnice v Novi vasi na Blokah**, ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. avgusta 1935 ob 3. uri popoldne v mlečarni v Novi vasi. Dnevni red: 1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka in sklepanje o uporabi dobička. 4. Slučajnosti. Ako občni zbor ob določenih uri ne bi bil sklepčen, se vrši isti pol ure pozneje ob vsakem številu navzočih članov. — Načelstvo. 81

Rozine za žganjekuho

oddaja po najnižji ceni **Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska 8.**

Tri montažonske bike

prvovrstne z rodovnikom, eden 20 mesecev in dva po 8 mesecev stari, cena 5 do 6 Din za kg ima na prodaj: **Janez Zefran, Gotnavas, pošta Novomesto.** 84

VELESEJEM V LJUBLJANI ● Jadranska razstava

5. - 16. septembra 1935

Razstavišče obsega 40.000 m².

Naš Jadran. (Jadranska straža. Zgodovina. Geografija. Jame. Živali. Rastline. Narodne noše in običaji. Vojska in trgovska mornarica. Sport. Promet. Tajski promet. Gospodarstvo. Ribarstvo.)

Velika razstava živih morskih rib in drugih živali.

Umetnostna razstava „Naše morje“.

Posebne razstave: Arhitektura. Perutnina, kuncji, koze, ovce, obrt, industrija, l.t.d., l.t.d.

Tekmovanje harmonikarjev 15. septembra.

Polovična voznina na železnici in avionih, pustil na parobrodih. Železniške legitimacije se dobijo po Din 5.— na postajah.

Vabimo na prekrasno razstavo.

Proti ognju, vlomilskim tatvinam, telesnim poškodbam, proti toči, zakonski odgovornosti, ter na življenje **zavaruje:**

„Slavija“

jugoslovanska zavarovalna banka

v Ljubljani, Gosposka ul. 12

Telefon šte. 21-78 in 22-76

Zastopniki v vsakem kraju!

Kmetijska zbornica v Celovcu.

Josip Sušič.

Namen kmetijske zbornice je, da zastopa in ščiti kmeta in kmečke interese, da pospešuje kmetijstvo posredno ali neposredno ter igra vodilno posvetovalno vlogo v kmetijskih vprašanjih. Možnih je več oblik, n. pr.:

a) Kmetijska zbornica samo kot stanovsko predstavništvo.

b) Kot stanovsko predstavništvo, ki vrši tudi večje agende agrarne politike.

c) Zbornica kot stanovski zastop, ki vrši vse agende agrarne politike, ki izvaja neposredno vse pospeševanje kmetijstva in posreduje tudi vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

Tip zbornice, kakor pod c), je n. pr. koroška kmetijska zbornica v Celovcu, ki je bila ustanovljena l. 1932. na podlagi deželne zakona. Izoblikovala se je iz bivšega koroškega deželneža kulturnega sveta. Koroška zbornica izvaja sledeče naloge:

1. Stanovsko zastopstvo kmeta in zaščito njegovih interesov.

2. Kot obvezni posvetovalni organ napram višjim in nižjim oblastvom v vseh kmetijskih zadevah. Oblastva so dolžna upoštevati mnenje in predloge zbornice.

3. Vse agende agrarne politike.

4. Vse uradno pospeševanje kmetijstva s pomočjo kmetijskih strokovnjakov specialistov.

5. Vnovčevanje kmetijskih pridelkov.

Koroška zbornica dobiva sredstva iz deželne proračuna, poleg tega še prispevke iz državnega proračuna za gotove akcije. Volitve v zbornico so urejene z zakonom o kmetijskih zbornicah. Zbornica obstaja iz 24 članov ter 3 zastopnikov obstoječih združenih zvez. Člane se zaprišeže.

Koroška zbornica posluje s pomočjo plenarnih sej, 8 specialnih odsekov, predsedstva, sreskih in občinskih kmetijskih

odsekov ter zborničnega urada. Na plenarni seji se voli odseke in predsedstvo, sklepa o obračunu in proračunu, o višini doklad, o raznih poslovnih, raznih načelnih vprašanjih, i. dr. Plenarnih sej se udeležuje tudi zastopnik deželne vlade in po potrebi posebni izvedenci. Izmed 27 zborničnih članov se izvoli 8 odsekov:

1. Glavni odsek z 12 člani, ki so mu poverjeni: splošna uprava, organizacijske zadeve, finančna vprašanja, priprave za plenum in podobno.

2. Odsek za agrarno in socialno politiko (12 članov).

3. Odsek za socialno politiko kmetijskih delavcev (6 članov).

4. Odsek za kmetijsko šolstvo (7 članov, všteti 3 zastopnike deželne vlade).

5. Odsek za poljedelstvo, sadjarstvo in melioracije (11 članov).

6. Odsek za živinorejo in mlekarstvo (11 članov).

7. Odsek za združništvo (7 članov).

8. Odsek za gozdarstvo (7 članov).

(Dalje prih.)

Opomba uredništva. V ožigled dolgoletne borbe našega kmeta za ustanovitev kmetijskih zbornic v naši državi, objavljamo kratek opis te važne ustanove v sosednji deželi na Koroškem. Prepričani smo, da bo gotovo tudi pri nas vendar enkrat prišlo do tega. Čim preje, tem bolje za kmeta in državo.

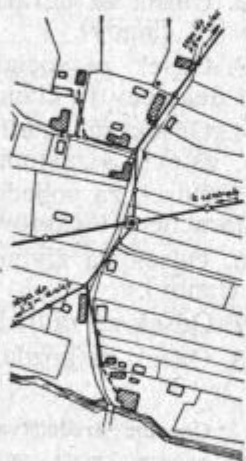
Razdelitev električne energije.

Ing. Al. Gregorčič.

Električno energijo proizvajamo v centralah, kjer ženejo pogonski motorji električne stroje. V teh električnih strojih, ki se imenujejo generatorji, se vzbuja napetost, ki požene po daljnovodu električni tok. Kot pogonski stroji pridejo najpogostejše v poštev vodne turbine in razni toplotni, predvsem parni stroji. Dočim moramo vodne centrale graditi tam, kjer so na razpolago vodne energije, se lahko

postavijo kalorične, to je one s toplotnimi pogonskimi stroji, na poljubna mesta. Manjše centrale, predvsem one z boljšimi gorivi, kakor n. pr. boljši premog, nafta, so v središču konsuma električne energije. Prevoz goriva stane tu razmeroma malo. Manj vredni rjavi premog pa ne prenese daljšega prevoza, zato se ga porabi v centralah, ki so čim bližje rudnikov ali pa kar v njih. Tak primer je pri nas centrala v Velenju.

Prenos električne energije na velike razdalje je mogoč le z visoko napetostjo. V Dražski banovini je največ visokonapetostnih daljnovodov, ki obratujejo z 20.000 voltov. Transformator pa pretvori visoko napetost v nizko, ki znaša 220 voltov med elektrovodno žico in zemljo ter 390 voltov med dvema elektrovodnima žicama.



Legenda:

- transf. post.
- ▭ stanov. hiša
- ▭ gospodar. poslopje
- vod visoke napetosti
- vod nizke napetosti
- priključek

Sl. 59. Napeljava električne struje po vasi.

Šele elektriko v tej obliki se razpelle s krajevnim omrežjem med vasi. Okrog transformatorske postaje je mogoče napeljati v razdalji 3—4 km, kakor kaže slika 59.

Krajevno omrežje sega običajno do predzadnje hiše v vasi, ki pride za elektrifikacijo v poštev. Priključitev hiše na električno omrežje izvrše elektrarne po naročilu in na račun posestnika. Hišni priključek obsega vso napeljavo od omrežja pa do števca v hiši in tega sme izvršiti samo elektrarna, ki bo dajala tok dotični hiši.

Elektrarna ne pusti izvršiti hišnega priključka drugim podjetjem zato, da izključi možnost tatvine, kajti ves tok, ki ga posestnik potroši, mora skozi števec.

Pri slabi izvedbi bi pa lahko obesili potrošne aparate na ta dovod; tok bi torej ne tekel skozi števec.

Napeljava za števce po hiši se imenuje električna inštalacija in to sme izvršiti vsak koncesijoniran elektrotehnik. Ko je hišna inštalacija prijavljena elektrarni, jo ta točno pregleda in preizkusi. Inštalacija mora odgovarjati veljavnim predpisom in potem šele jo elektrarna priključi.

Električna inštalacija mora biti tako izvedena, da ne nastopajo motnje in je zadostna življenska varnost in varnost proti požaru. Vsled tega, ker se zahteva toliko od inštalacij, je dovoljeno njih izvrševanje le koncesijoniranim elektrotehnikom.

Določila za plačevanje davčnih zaostankov.

Š. S.

Na razna vprašanja o zadevi plačevanja davčnih zaostankov priobčujemo sledeče:

Glede davčnih zaostankov je zakon o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934., *Sl. list*, kos 17., iz l. 1934., v § 28. določil, da se do konca l. 1932. dolgovani državni neposredni davki plačujejo v 11 letnih obrokih, pričenski z letom 1934., če je dolg dvakraten, ali večji od zneska enoletnega predpisa. Če je pa dolg manjši od 2 kratnega predpisa, so za plačilo določeni krajši obroki; tako n. pr., če znaša dolg $\frac{1}{2}$ enoletnega predpisa, se mora plačati v 5 letih i. t. d.

Po tem določilu se določeni znesek pobira v v rokih po zakonskih določbah, ki veljajo za tekoči davek (n. pr. pri zemljarini v 2 letnih obrokih, pri drugih davčnih vrstah pa v 4 letnih obrokih).

Te zakonito določene ugodnosti obročnega plačevanja, razdeljenega po velikosti dolga na določeno število let, se nanašajo samo na državne neposredne davke, ne pa tudi na samoupravne doklade.

Prvotno je finančno ministrstvo sicer odredilo, da se obročno plačevanje nanaša tudi na samoupravne doklade. Toda tega stališča upravna sodišča niso upoštevala in je vsled tega finančno ministrstvo svoje prvotno stališče izpremenilo ter izdalo pojasnilo, da se na samoupravne doklade obročno plačevanje, ki ga je uvedla zakonska novela od 18. februarja 1934., ne nanaša. Doklade je smatrati torej v celoti zapadlim.

*Poljedelstvo in travništvo.***Obnova semenskega krompirja.**

Fr. Malasek.

V zadnjih letih se je krompir „Oneida“ močno izrodil in opešal, zato sem že na predavanjih priporočal selekcijo rastlin in gomoljev za seme in to še na njivi, preden se je pričelo s spravljanjem krompirja ali žita. Posebno pa sem vzpodbujal za celokupno selekcijo vseh vrst žita odraslo kmečko mladino, ki bi našla pri tem hvaležen posel in zabavo. Res se je eden mojih poslušalcev lotil oplojevanja krompirjevega cvetja, kar se mu je prav lepo posrečilo. Zasadil je namreč odbrane, zdrave gomolje krompirja oneida na vrt ter jih je ob času cvetenja medsebojno oplojeval, na preprost način, da je namreč prenašal cvetni prah s cvetov ene rastline na cvet druge. Ker ni bilo blizu drugega krompirja, niti ni ob cvetenju krompirja opazil žuželk, ki bi obiskavale cvetje, je bil uverjen, da bo dobil čisto sorto. Res so v njegovo veselje na krompirjevih steblih zrasle zelene jagode, ki so po popolnem zorenju postale lepo rumene. Zrele krompirjeve jagode je zmečkal, seme v vodi izpral, ga pobral in posušil. To seme sem od fanta kupil in razdelil ban. kmet. šoli na Grmu in Mali Loki ter nekaterim kmetovalcem v Žužemberku. Seme je bilo vsejano v tople grede, kakor sejejo paradižnike. Seme je vzkliko in rastlinice so bile prepikirane v razdalji 10×10 cm. V 6 tednih so bile sadike že zelo zastavne in krepke, dosegle so 15 cm višine ter pognale močne korenine. Nekatere so imele že kakor lešnik velike gomolje. Te sadike so s prstjo vred prestavili na dobro pripravljeno gredo, v razdalji, kakor se sadi krompir. Tako ima vsak zavod kakih 100 sadik krompirja, vzgojenih iz semena. Zanimivo je opazovati, kako lepo se ta krompir razvija. Listi so enotni in bujni, gomoljčki so lepi beli, barva cvetja pa se bo pokazala ob cvetenju. Če bo lepo bela, se sme pričakovati sorta čista, ne križana. Seveda bo šele ob spravljanju krompirja v jeseni možno izreči končno besedo. Med rasto se bo opazovala odpornost proti boleznim in vse drugo. Jeseni je treba krompir oprezno izkopati in spraviti za drugo leto. Pri vzgoji novih vrst krompirja traja vedno 6—7 let, preden se spravi nova sorta kot stanovitna, rodovitna, okusna in trpežna v promet.

Tudi v našem primeru bo treba seme (gomolje) več let presajati in opazovati, da bo možno izreči zadnjo besedo o prerojenem „oneidovcu“.

Prvo leto dobljen krompirček ni popolnoma razvit. Največji gomolji dosežejo velikost kokošjega jajca in le-ti se drugo leto nadalje razmnožujejo. Ostali drobiž ni za nič.

Enak poskus smo napravili pred leti na Grmu. Seme smo vzeli s krompirja in je bilo križano. Potomstvo je pokazalo 12 vrst krompirja. Nadaljnji poizkusi pa so se vsled menjanja osebja opustili.

Gojitev krompirja in vzgoja novih sort, kakor tudi pomlajevanje dobrih obstoječih sort, je odgovoren, počasen in težak posel. Zato tega ne more vršiti vsakdo in je k temu treba strokovnega znanja, potrpljenja in vestnosti. Poudarjam torej, da moj članek nima namena, da bi moral ta opisani primer imeti poseben pomen. Poskusi napravijo mojstra in vse rastline so se požlahntile s poskušanjem. Upam, da bo tudi naš poskus zadovoljil in si izboljšamo našega oneidovca.

Kdor ne poskuša, ničesar ne ve. Te poskuse bi morale vršiti razne znanstvene ustanove. Žal, nimajo zemljišč in ne denarja. Mnogo preprostih ljudi je pri poskusih doseglo uspehe, zakaj bi torej ne bili poskusniki tudi med našo kmetško mladino?

Kdor se za stvar zanima, se lahko obrne za natančna navodila name. Rastline bom fotografiral in v jeseni objavil tudi sadež.

*Sadjarstvo in vrtnarstvo.***Ocet.**

Josip Strekelj.

Po prijaznosti gospoda Zupana, ravnatelja mestnega dohodarstvenega urada, sem prejel podatke zadnjih let o množini v Ljubljano uvoženega octa in očetne kisline. Ker je ta množina v vsakem izmed teh let približno skoraj enaka, navedem samo srednjo iz l. 1933. V tem letu so uvozili v Ljubljano 230.346 litrov octa in 1311 kg (= 1402 l) očetne kisline. Trgovci primešajo vodi 4% očetne kisline za pravo octa; tedaj so naredili iz 1402 l očetne kisline 35.050 l octa. Ljubljana je torej porabila v gospodinjstvu 1933. leta 265.396 l = 2653.96 hl octa. Ker šteje z okolico 80.000 prebivalcev, pride povpreč-

no na osebo 3,31 l na leto. Razmerno je to malo proti nekaterim drugim krajem v državi, kjer je povprečna poraba na osebo in leto dvakratna. To kaže, da Ljubljančani niso prijatelji solate.

Z malo izjemo lahko smatramo, da je tudi veš uvožen ocet, takozvani lesni ocet, fabrikat, mešanica vode in očetne kisline. Vinski in sadni ocet nastane pri pridelovalcu nehote ob pomanjkljivem kletarstvu, da se mu vino in mošt skisata.

Očetna kislina je hud strup, zato je iz nje pripravljen ocet zdravju škodljiv. To nam pričajo razna obolenja in celo smrtni primeri. Razen zdravstvenih razlogov je proizvodnja in prodaja tega octa vinogradnikom v veliko gospodarsko škodo. Tvorčniški lesni ocet pa se ne uporablja

samo v mestih, temveč tudi na deželi, kar je vse graje vredno dejstvo. Z malo izjemo ima vsaka kmetija toliko sadnih odbirkov in odpadkov, v vinorodnih krajih še zraven toliko tropin in vinskih ostankov, da bi lahko brez izdatkov pripravljali ocet doma čez domače potrebe. Nobenega razloga ni, ki bi opravičil to malomarnost, zlasti sedaj, ko gre trda za denar. Pouk o izdelovanju vinskega in sadnega octa je „Kmetovalec“ že večkrat objavil, nahaja se pa tudi v strokovnih knjigah. Ker to ne sme iti dalje, nam je potreben zakon, kakršen že obstoja v nekaterih državah, ki kratkoma zabranjuje izdelavo in prodajo strupenega lesnega octa.

(Dalje prih.)

Vinarstvo in kletarstvo.**Zborovanje vinogradnikov v Ormožu.**

(Dalje.)

RAČUNSKI ZAKLJUČEK DOHODKOV IN IZDATKOV LETA 1934.

Dohodki		Izdatki	
1. Saldo iz l. 1933	23.603*63	1. „Kmetovalec“, naročnina za čl. V. d.	100*—
2. Obresti	1.466*79	2. Društvena soba, postrežba	1200*—
3. Članarina za l. 1933.	455*—	3. Pisarniške potrebščine	921*50
4. „ „ „ 1934.	3.739*—	4. Potnine	1609*—
5. „ „ „ 1935.	200*—	5. Tajnik in blagajnik	12.000*—
6. Naročnina „Kmetovalca“	125*—	6. Pristojbine P. h.	70*84
7. Podpore	6.272*50	7. Službeni list	196*—
8. Plačilo za vino	2.626*—	8. Poprava obresti v hr. knj. št. 25586, razlika	06
		9. Saldo 31. 12. 1934. na nov račun:	
		a) Vl. knj. št. 20.684	18.455*73
		b) „ „ „ 25.586	2.068*73
		c) „ „ „ 23.072	754*61
		č) ček izp.	39 1.111*45
			22.390*52
	38.487*92		38.487*92

Društveno premoženje 31. decembra 1934.

1. Gotovina	22.390*52	1. Dolgovi (Marib. tisk. 381 + An. Gor. 115 + Pošt. 262)	758*—
2. Inventar (pis. opr., klišeji, knjige)	9.561*40	2. Predplačila za „Kmetovalca“	25*—
3. Terjatve	2.552*—	3. „ „ članarine za l. 1935	200*—
4. Obresti: Vl. knj. št. 20684	955*87	4. Čisto premoženje	34.586*29
„ „ „ 25586	80*24		
„ „ „ 23072	29*26		
	1.065*37		
	35.569*29		35.569*29

Maribor, 31. decembra 1934.

Sprejeta je bila soglasno predlagana razrešnica upravi, nakar se je razvila živahna debata o predlogih vinarskih podružnic, ki so v resoluciji zapopadeni.

Članarina VD ostane neizpremenjena. Prihodnji občni zbor bo v Brežicah.

Volitve glavnega odbora so se vršile z listki. Izvoljen je bil sledeči glavni odbor.

Predsednik: Lovro Petovar, veleposestnik, Ivanjkovci, podpredsednik: Alojz Schicker, veleposestnik, Šmarjeta ob Pesnici; o d b o r n i k i: Josip Iljaž, pos., Bi-

zeljsko, ing. Bogdan Ferlinc, ravnatelj Kmet. družbe, Ljubljana, Klotar Bouvier, vinogradnik, tvorničar, Gornja Radgona, Karl Korath, pos., Črešnjevci, Franc Kerin, pos., Sv. Križ pri Kostanjevick, Franc Gombač, višji inšpektor v pok., Ljubljana, Stanislav Trojak, pos., Gorice 416, Dolnja Lendava, Ivan Šerbinek, pos., Vrtilče, Gor. Sv. Kungota, Anton Šega, ravn. kmet. šole v pok. in pos., Ptuj, Franc Brumen ml., pos., Krapje pri Ljutomeru, Jakob Žnidarič, sr. kmet. res., Ljutomer, Josip Zabavnik, višji inšpektor v pok., Maribor; p r e g l e d n i k a r a č u n o v : dr. Ferdo Lašič, odvetnik in pos., Maribor, Josip Blažević, sr. kmet. ref. v pok., Studenci pri Mariboru.

Naslednjega dne, 2. junija 1935., se je vršil v telovadnici meščanske šole v Ormožu vinarski kongres. Udeležba je bila zelo zadovoljiva. Predsednik Petovar je pozdravil zastopnike oblasti in raznih sorodnih društev. Vrstili so se govori predstavnikov. Lep je bil govor sreskega načelnika dr. A. Bratine iz Ptuja. Nato so sledili strokovni referati: ing. Ivo Zupanič je poročal o racionalizaciji v vinarstvu, ing. Sergij Goriup o sodobnih pridobitvah v vinarstvu in kletarstvu, Lovro Petovar pa o gospodarskem stališču vinogradnika in njega zahtevah.

Po predavanjih se je razvila živahna debata ter je bila sprejeta sledeča resolucija:

(Dalje prih.)

Vinogradnikova opravila meseca avgusta.

Josip Zabavnik.

1. V vinogradu. Trs je popolnoma dorastel. Grozdje dobiva normalno velikost. Vso pozornost moramo posvetiti temu, da rastlinske hranilne snovi pravilno izkoristimo. Dajmo jim pravo smer s tem, da trsje ob kolu in na šparonih vršičkamo. Na šparonih skrajšajmo mladje ob četrtem listu nad grozdom, ako tega že prej nismo storili in na rozzah odstranjujemo panoge, puščajoč jim po en list. S tem prisilimo rastlinski sok, da gre predvsem v grozdje in rodni les za prihodnje leto. Pomankljiva je nega naših vinogradov ravno v tem mesecu, to pa vsled tega, ker nimamo strokovno šolanih delavcev, ki bi rastlinsko prehrano razumeli.

V prvi polovici avgusta je še vedno nevarnost za napad grozdja po oidiju, posebno tam,

kjer ima oidij svoja gnezda in nismo pravočasno in temeljito žveplali. Ta nevarnost obstoja vse dotlej, dokler se grozdje ne zmeca. V prvi polovici avgusta žveplajmo narahlo le tam, kjer opazimo nov napad po oidiju; vsega vinograda v tem poznem času ne žveplajmo, ker pozno žveplanje kvarno vpliva na novo vino.

Šparone, močno obložene z grozdem, ki se dotikajo tal, dvignimo, da preprečimo gnilobo grozdja. Prepričajmo se, če ni grozdje vsled malomarnosti pri vezi tesno privezано h kolu; v takem primeru prerežemo vezivo in odstranimo suho listje nad grozdem, ki je v deževni jeseni dostikrat vzrok gnilobi grozdja.

Po grozdnem sukaču-kiseljaku napadene jagode, ki gnijejo, previdno odstranimo, da preprečimo širjenje gnilobe grozdja.

Važno delo v vinogradu meseca avgusta je medmašna, t. j. tretja kop. Kdor le more, naj jo opravi. Trud in stroške poplača množinsko večji in kakovostno boljši pridelek. Rekel mi je star vinogradnik: „Oho, opravljaš tretjo kop, bi rad imel sladko vino?“ — Govoril je iz svoje dolgoletne prakse. Razlika pri sladkorju v moštu znaša lahko nad 1% v primeri z v tretjič neokopanim vinogradom.

Ako nam je toča poškodovala vinograde, moramo posvetiti vso pozornost listju na trti. Po toči raztrgane liste, ki se suše, odstranimo in si vzgojimo iz panog novo listje, da se les nadalje razvija in lahko dozori. Brez zdravega listja na trti ne more ne grozdje ne les dozoreti.

Novo nasade okopavajmo, jih škropimo vsaj v prvi polovici meseca, ponovno odstranimo korenine, ki morda poganjajo iz cepiča. Cepič mora biti na zraku.

2. V kleti. Vinske kleti ob hladnih dnevih in nočeh zračimo. Vino dolivajmo tedensko. Pri vseh opravilih v kleti gledajmo na skrajno snago, da se vino ne pokvari (cik, kan ali bersa t. t. d.). Vinsko posodo spravljajmo v red, če treba popravljajmo stiskalnice.

Razno.

Sladkanje mošta z breztrošarinskim sladkorjem.

Nekatere občine in vinogradniki iz vinorodnih krajev, v katerih je toča napravila veliko škodo, so se obrnili na Kmetijsko družbo s prošnjo za dobavo breztrošarinskega sladkorja. Opozarjamo vse zainteresirane, da se morajo v tem pogledu ravnati po določbah vinskega zakona čl. 2., 3. in 4.

Če bodo oblasti dovolile sladkanje, potem šele bo KD lahko dobavila potrebno množino breztrošarinskega sladkorja.

*Živnoreja in mlekarstvo.***Pozor, kmetovalci!**

Ing. B. W.

Lansko leto smo imeli razmeroma dobro krmsko letino. Pridelali smo dovolj sena. Skrben gospodar bi moral v takih dobrih letih — potem, ko je kril potrebo za svojo živino čez zimo — hraniti vsaj za par mesecev rezervo za poznejše slabše leto. Toda večina se je dala zapeljati po ugodnih cenah, ki so jih nudili izvoznikičarji v Nemčijo in na Češko, ker so imeli lani vsled suše veliko pomanjkanje krme. Storili niso prav. Letos je v splošnem slab pridelek krme. Otave ni skoraj nič. Od istih kmetovalcev, ki so lani prodali seno za izvoz, prihajajo sedaj obupni klici za pomoč. Toda država tu ne more pri najboljši volji izdatno pomagati. V naprednih državah se v takih primerih v obče ne nudi javne pomoči, ker smatrajo za umevno, da ima vsak dober gospodar

Rodov. društ.	Lakoš-Kapca	ima
"	"	Puconci
"	"	Veržej
"	"	Nedelica

vedno krmsko rezervo za primer slabe letine.

Ker je pridelek pri nas zelo pičel, so seveda letos cene zopet ugodne. In sedaj opazimo nekaj, kar je popolnoma nerazumljivo. Vkljub lastni slabi letini, prodajajo nekateri kmetovalci seno, da tako pridejo do denarja. Sami imajo premalo in še to malo jemljejo svoji ubogi živini. To je nezaslišano uničevanje lastne živine in vsega gospodarstva. Na ta način mora priti vsako gospodarstvo na rob propada. Kmetovalci, premislite kaj delate! Da si trenutno pomagata iz denarne stiske, uničite za leta svojo živino in oropate zemljo potrebnega gnoja. Kdaj in kako boste to nadomestili? Umetnih gnojil danes ne morete kupiti. Torej bo ostala zemlja izčrpana in pridelki bodo od leta do leta slabši. Namesto napredka, bomo opazili nazadovanje na naših kmetijah, dokler ne bodo propadle. Torej premislite in ne pozabite na bodočnost!

Napredek selekcije pri svetlo-lisastem govedu.

Ing. Franc Mikuž.

Koncem meseca maja se je vršil občni zbor „Zveze selekcijskih društev za svetlo-lisasto govedo“, na katerem je podalo načelstvo zanimive podatke o napredovanju selekcije v tem pasemskem okolišu.

Iz skrbno sestavljenih poročil, je bilo razvidno, da je v Zvezi včlanjenih 27 društev. Stanje rodovniških krav je znašalo dne 31. XII. 1934. **2094 glav**, od katerih odpade 684 na rodovnik A in 1410 na rodovnik B. Po številu krav je najmočnejše društvo Strukovci s 199, potem pa društvo Nedelica s 170, v rodovnik vpisanimi kravami.

Po kakovosti krav z ozirom na razmerje A-krav proti B-kravam bi bilo omeniti, da zavzemajo v tem pogledu sledeča štiri društva najboljša mesta, in sicer:

od 152 krav	86 A krav,	t. j.	57%
" 79	" 39	" "	49%
" 54	" 25	" "	46%
" 170	" 77	" "	45%

Pri ostalih 20 društvih je ta odstotek veliko nižji, izvzemši veleposestniške cdi-nice in banov. kmet. šolo v Rakičanu. Ta odstotek pa se bo v najkrajšem času popravil, zlasti pri starejših organizacijah, ki imajo že prvovrstni naraščaj.

Molzna kontrola se je vršila pri vseh včlanjenih edinicah, ter je bilo v ta namen zaposlenih 43 društvenih nadziralcev in 2 zvezna potovalna nadziralca. Od 1331 krav, ki so bile vse leto v rodovniku, je bilo **skozi vse leto predpisano in pravilno kontroliranih 90%**, kar znači velik napredek pri kontrolni molži, ker se s temi odstotki že približujemo podatkom starih renomiranih društev v tujini.

Povprečna molznost krav je znašala 2127 l, medtem ko je bila v l. 1933. ugotovljena na 1909 litrov, kar je razmeroma ugodno, ker krave od svetlo-lisastega goveda ne spadajo med najboljše molznice.

V l. 1934. so dale sledeče krave od spodaj omenjenih posestnikov in društev največ mleka:

1. krava št. A- 1 Gjerkeš Petra,	člana društva Lutverci s . . .	4253 l
2. " " B- 8 Blav Mike,	" " Dolga vas s . . .	4190 l
3. " " A-36 Šiftar Franca,	" " Brezovci s . . .	4161 l
4. " " A-38 Verbič Viktorija,	" " Ljutomer s . . .	4103 l
5. " " A-17 Tot Štefan,	" " Dolina s . . .	4058 l
6. " " B-11 Gjerič Josipa,	" " Dolga vas s . . .	4013 l

Veliko večje vrednosti, kakor enoletna povprečna molznost krav pa so za presojo in oceno mlečnosti živine ugotovljeni podatki o **triletni molznosti krav, katera je znašala za razdobje 1931—1934 v povprečju 2118 l**, torej komaj za 9 litrov manj od povprečne molznosti v letu 1934. Skozi to triletno dobo je bilo pod molzno kontrolo 18 društev s 357 kravami. Od teh 357 krav je molzlo:

od 500 do 1000 l . . .	1 krava, t. j.	0.28%
" 1000 " 1500 l . . .	32 " "	8.98%
" 1500 " 2000 l . . .	100 " "	28.01%
" 2000 " 2500 l . . .	135 " "	37.81%
" 2500 " 3000 l . . .	65 " "	18.20%
" 3000 " 3500 l . . .	22 " "	6.16%
" 3500 " 4000 l . . .	2 " "	0.55%

Iz te razpredelnice je razvidno, da je okoli 63% vseh po Zvezi nadziranih krav dajalo nad 2000 l mleka na leto, kar ni podcenjevati, ker je živina tudi v Prekmurju in na Murskem polju navezana le na najskromnejšo krmo in morajo krave razen tega, zlasti v Prekmurju, služiti večini posestnikom kot edina vprežna živina.

(Dalje prth.)

Izdelovanje dobrega masla v domačnosti.

Fr. Pavlica.

(Dalje.)

Pinjenje ali medenje.

Mnogo je še sedaj raznih okolnosti, ki vplivajo ugodno ali pa tudi nasprotno na izpinjenje smetane. Tako n. pr. vrsta krme, ki jo polagamo kravam, ima vpliv na kakovost masla in na čas izmedenja. Dalje, ako je smetana preredita, se pini dlje časa; če je pa pregosta, bo spinjeno hitreje, toda masla bo nekaj manj, zato bo pa pinjenec toliko mastnejši. Manj kisla je smetana, dlje časa se mede. Veliko vlogo igra pri pinjenju tudi toplina smetane. Iz toplejše smetane se prej napravi maslo, kakor iz hladne, je pa zato tudi maslo mehkejše. Da bomo prav zadeli, ravnajmo se po praksi, ki kaže, da

je za poletje najugodnejša toplota smetane od 12—14°C, od jeseni preko zime na pomlad pa od 14—16°C. Seveda je treba upoštevati tudi toplino prostora, v katerem medemo. Ako je mesto, kjer pinimo, hladno ali nasprotno prevroče, tedaj moramo uravnati toplino smetane višje ali nižje.

Tudi pinji sami je treba posvečati precejšnjo pažnjo. V mislih imam seveda le našo domačo leseno pinjo, stožčeve oblike. Najboljše pinje so brezdvomno iz mecesna. Pinja mora biti zelo snažna. Po medenju jo moramo takoj osnažiti s prav vročo vodo, ki smo ji dodali kosček sode, nato pa izmiti še z vročo in slednjič z mrzlo vodo. Paziti je, da ne bi ostal v pinji kak ostanek sode, ki ovira pravilno medenje. Pred uporabo moramo pinjo vselej ponovno umiti s hladno, pozimi pa s toplo vodo. Šele tedaj, ko smo gotovi, da je pinja popolnoma snažna, nalijemo vanjo smetano, in sicer do $\frac{2}{3}$ njene vsebine. Pinimo nato nepretrgoma in enakomerno, dokler se ne pokažejo pri vrhu maslena zrnca in postane palica pinje čista. Vse to je znak, da je prešla smetana v maslo. Za tem odtočimo pinjenec, nakar vlijemo na maslo prav čiste mrzle vode. Maslo premešamo in vodo odtočimo. Po potrebi oplaknemo maslo še enkrat ali celo dvakrat, tako da je druga ali tretja voda skoraj čista brez pinjenca. Izpiranje masla ima namen odstraniti pinjenec, ki je maslu na škodo, če ostane v njem zaradi trajnosti in pa tudi trdosti.

Ako so bili vsi pogoji vsaj v glavnem dobro izpolnjeni, se je smetana izmedla v pol ure. Za sladko smetano se pa računa $\frac{3}{4}$ ure ali mogoče še kaj več. Mnogokrat se združijo maslena zrnca prehitro v kepe, ker je navadno posledica pretople smetane. Tega si ne smemo želeči, ker je v takem maslu polno pinjenca, ki ga pozneje prav težko izperemo ali izgnemo. Poleti v veliki vročini se maslo nerado strdi, zato si pomagamo z ledom, in sicer: če je čist led, to se pravi, izdelan v tvornicah, ga lahko pridamo nekaj kosov kar v pinjo med maslena zrnca. Če

pa imamo samo navadni led, ga ne smemo mešati med maslo, temveč postavimo pinjo nad led, da se tako dobro ohladi in pri tem maslo strdi.

(Dalje prih.)

Razno.

Konjska premovanja so v polnem teku. V mesecu juliju so bila 7. v Št. Jerneju, 25. v Brežicah in 26. na Igu. Avgusta sledijo glavni konjejski okoliši, in sicer: 5. Sv. Lenart v Slovenskih goricah, 6. Ormož, 7. Ptuj, 16. Beltinci in 17. Ljutomer. V nedeljo, 18. avgusta je na Cvenu pri Ljutomeru proslava 60 letnice dirkalnega društva, v zvezi z dirkami in razstavo najlepših američanov.

Rodovniška premovanja se prično v drugi polovici meseca avgusta. Najprej pride na vrsto dolenska sivorjava pasma: 21. v Boštanju, 24. v Velikih Poljanah, 25. v Zagorju, 27. v Strugah in 28. v Ambrusu. Nato sledi gorenjska cikasta pasma, ki ima 30. zjutraj premovanje v Stražišču, popoldne v Žabnici ter 31. v Smedniku tudi za Medvode. Nadaljnja premovanja sledijo v septembru in to 3. v Moravčah in 4. v Trzinu.

Zvezne razstave so sedaj dokončno določene in bodo za svetlolisasto pasmo 8. septembra v Murski Soboti ter za ormoško cikasto pasmo 28. septembra v Ptuj. Obe razstavi se vršita v večjem obsegu. Zagotovljeni so znatni prispevki sreskih kmetijskih odborov ter banovine in deloma tudi države. Živina bo ocenjena od nepristranskih strokovnjakov na dan pred otvoritvijo razstav. V Murski Soboti bodo na dan otvoritve zanimive tekme rodovniških krav v delovni sposobnosti. To je nekaj povsem novega in za naše kraje, kjer obdelujejo polja večinoma s kravami, zelo važno.

Živinorejska predavanja so bila 4. avgusta zjutraj na Vrhnikih o zavarovanju živine v zvezi z ustanovitvijo zavarovalnega odseka ondotne mlekarske zadrage, 11. avgusta zjutraj predavanje o selekciji govedj v Mošnjah in isti dan popoldne o kokošjereji v Podnartu. Vsa predavanja je imel živ. ref. kr. banske upr. **ing. Wenko.**

Živinorejska konferenca v Beogradu bo 25. septembra v kmetijskem ministrstvu. Dravsko banovino bo zastopal najbrže načelnik kmet. odd. **ing. Zidanšek.** Gre za noveliranje zakona o pospeševanju živinoreje.

Peteline in jarčke štajerke pasme se še lahko naroči pri sreskem kmet. ref. Toda pohitite, ker je že skrajni čas!

ing. B. W.

Gozdarstvo.

August (veliki srpan).

ing. V. Novak.

Narava.

V vročem avgustu **cveto** še resje in sleč. **Seme** zori na lipah, mokovcu, jerebiki, kapčevju (trdoleski), kalini (kostelniki), **robidi**; pozneje še na maklenu, drenu in bezgu.

Ptiči se skubijo ter so tihi in mirni. Okoli Veliškega Šmarna nas zapuste prve selivke: kobilar, kukavica in srakoper.

* * *

Vzgajaj!

Na krajih, kjer hočemo, da se gozd po naravni poti zaseje, bomo zrahljali zemljo, da **seme** lažje doseže podlago.



Slika 60.

Pri vsaki ugodni priliki bomo **čistili** gozde in jih umno prerediti. Sušice in suhe veje na drevju delajo rastočemu drevju samo napotje, zato proč z njimi!

* * *

V močvirnatih krajih napravljajmo jarke, da voda lažje odteka in da se tla **osuše.**

Izkoristi!

V visokih legah se še vrši **poletna sečnja**. V ravninah sekanje počiva in je v nekaterih srezih prepovedano.¹ V srezih Celje, Konjice, Šmarje ter na ravnini obeh mariborskih srezov in ptujskega sresa sedaj tudi smreke ne smejo več sekati.

* * *

Koncem avgusta **klestijo** ponekod drevje za krmo. Kjer je razširjena ta navada tudi v gozdih, gozdovi hitro propadajo. Drevje se sme klestiti² v juliju, avgustu

¹ Glej „April“ v 5. številki letošnjega „Kmetovalca“.

² Zakon o gozdih, § 39.

in septembru le tam, koder se ne grabi listja. Obsekati se mora najprej podrti drevje, šele potem stoječa drevesa, ki jih nameravamo posekati še isto ali naslednje leto. Obsekavati pa je pri stoječem drevesu le spodnjo polovico krošnje. Pri kleščanju se ne sme rabiti železnih krampežev (plezalk).

* * *

Kakor julija, je tudi sedaj čas za **izsekavanje** drevja, ki se suši, ki je polomljeno in ki izruvano leži po gozdu.

* * *

V gorah začno graditi **riže, drče** in druga sredstva za spravljanje lesa iz višav v doline.

Sicer pa opravljajo v avgustu le najnujnejša dela v gozdu, da ne odtegujejo delovnih moči opravlkom pri poljedelskem gospodarstvu.

* * *

Če je posekal posestnik svoj gozd do golega, ga pogled na žalostno poseko privede do razmišljanja, kako bi v bližnjih letih vendar še iztisnil kak dohodek iz golega gozdnega zemljišča. „Napravil bom iz gozda pašnik,“ si misli, „tako se bom rešil stroškov za pogozdovanje in imel bom vsaj nekaj koristi prihodnja leta.“

Bodi previden! Vsako svojevoljno **krčenje** gozdnega zemljišča in pretvarjanje v drugo vrsto kulture je prepovedano.³ Preden se kdo loti takega posla, si mora priskrbeti oblastveno dovoljenje. Pametni in koristni izpremembi gozda in porabi v druge namene se ne bo nikjer delalo ovir. Preprečiti pa se mora, da ne bi nastale tam, kjer stoji danes gozd ali kjer je stal še predkratkim, sčasoma neplodne goličave. Ne samo, da usahne vsled krčitve gozda na neprimernih krajih pozneje vsak vir zemljiškega donosa, temveč ogrožajo take krčevine tudi rast v soseščini in na strminah zasipavajo s kamenjem in gručem doline, globoko doli pod sabo.

* * *

Ščiti, varuj!

Lubadarja, ki roji prvič aprila, drugič pa koncem julija, se je treba še vedno bati. Nastavljajmo mu še nadalje **lovna drevesa** in pridno pregledujmo, če ni kje kako drevo napadeno. Tako drevo moramo hitro obeliti in lubje z zalego vred na varnem sezgati.

³ Zakon o gozdih, §§ 6—10.

Tudi **smrekov prelec** se še preletava in se ga mora uničevati.

* * *

V avgustu trebimo **plevel** in grmičevje, ki zatira rast koristnega drevja,

* * *

O vročih dnevih je nevarnost **požarov** zelo velika. Ob suhem in vročem času bomo pogosto pregledovali gozde in bomo pri vsaki priliki opozarjali delavce, pastirje, otroke in druge, ki obiskujejo gozd, da je prepovedano kuriti v gozdu ali v njegovi bližini, in da ne smejo lahkomišelnost odmetavati ogorkov cigaret in vžigalic.

* * *

Red.

Meje gozda poleg polja moramo čuvati, da ne bi kdo oral preko posek.

Izbirali in **označevali** (žigosali) bomo drevje, ki ga hočemo posekati na jesen ali pozimi. Zlasti skrbno izberimo in obeležimo drevje za sekanje na **oplojni** način. Pa tudi pri **prebiralnem** sekanju je to opravilo važno za pravilno vzgajanje gozda.

Razno.

Padec lovskih zakupnin. Zakupnina za občinska lovišča v ptujskem srezu je znašala doslej 150.428 Din na leto. V srezu je bilo 112 lovišč, ki jim je l. 1934. zakupna doba potekla. Po komasaciji občin so bila ta lovišča spojena v 29 občin, ki so nedeljene prišle l. 1934. za 6 let na dražbo. Pri dražbi se je za 23 občinskih lovišč doslegla zakupnina samo 48.600 Din, 6 lovišč pa še ni bilo dokončno oddanih. — V slovenjgriškem srezu je bilo pred komasacijo 27 občinskih lovišč; letna zakupnina je bila 51.335 Din. Po komasaciji ima srez 16 občin. Na dražbi l. 1934. je padla zakupnina na 27.930 Din.

Lovske karte so cenejše. Lovske karte so bile doslej zelo drage, zato je marsikdo lovil brez lovske karte. Ovađeni so morali plačati visoke taksne kazni. Za l. 1935. stanejo lovske karte samo **55 dinarjev**. (Od teh 55 Din odpade 30 Din na državno takso, 15 Din na banovinsko takso in 10 Din na banovinski lovski zaklad.) Kdor lovi z lovskim psom, plača za lovsko karto 70 Din, kdor lovi z dvema 85 Din, z več psi pa 100 Din. Med člani in nečlani Slov. lov. društva ni več razlike. Kdor je letos plačal za lovsko karto prejšnjo visoko ceno (200 Din, odnosno 120 Din, 100 Din ali 60 Din), dobi razliko povrnjeno, ako vloži posebno prošnjo pri onem občeuupravnem oblastvu prve stopnje, ki mu je lovsko karto izgotovilo. Prošnjo je kolekovati s kolekom za 5 Din. **Šivic.**

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 95. Imam kamenolom v bližini bano-vinske ceste, ki daje izvrsten kamen za posipanje cest. Kam naj pošljem kamen na preizkušnjo, da dobim izpričevalo o dobroti kamna in bi izpričevalo lahko predložil pri licitaciji? Koliko bo stroškov za tako preizkušnjo? (U. F. v Z.)

Odgovor: Izpričevala o preizkušnji kamna izdaja Zavod za tehnično mehaniko in preiskavo materiala na ljubljanski univerzi, tehnična fakulteta, ki ga vodi univ. prof. ing. Král. Koliko bi znašali stroški, je najbolje, da se obrnete tozadevno naravnost na zavod.

Dr. S. M.

Vprašanje 96. Dolgujem trgovcu za blago in živila neki znesek, ki ga ne morem plačati, ker ne dobim od občine izplačanega zaslужka za delo in dobave. Občina pa je prejela od bližnjega premogovnika namesto doklad nakaznice za premog, da jih vnovči in pride do doklad. Tudi meni je plačala občina moj zaslужek z nakaznicami. S trgovcem pa sva se dogovorila, da mu plačam svoj dolg s temi nakaznicami. Cena premogu je bila določena 12 Din za 100 kg na premogovniku. Trgovec pa mi hoče sedaj zaračunati prevozne stroške. (A. B. v C.)

Odgovor: Če sta se s trgovcem dogovorila, da prevzame namesto plačila v denarju nakaznice na premog po 12 Din za 100 kg, loco premogovnik, ni upravičen odračunati Vam kakršnihkoli stroškov ker je sprejel nakaznice po ceni premoga na premogovniku. Ako ste trgovcu izročili toliko nakaznic, da je Vaš dolg krit, ste svoj dolg plačali. Ako ste pa dali manj nakaznic, pa plačajte še ostanek in ga pustite, da Vas toži. Ako ste se pa s trgovcem kako drugače dogovorili, morda, da trgovec samo namesto Vas vnovči premog, potem mora trgovec čim najbolje vnovčiti premog, pri čemur pa ima seveda pravico zaračunati si svoje stroške, v kolikor so bili za tako vnovčenje potrebni.

Dr. S. M.

Vprašanje 97. Prijavil sem svojo služkinjo okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. Ta mi je prijavi list vrnil s pristavkom, da ni zavezana zavarovanju. 1. Zakaj okrožni urad kmetijskih uslužbencev ne zavaruje? Kdo nosi stroške v primeru, da posej oboli in ga moram odpraviti v bolnico? 3. Kako in kam naj služkinjo prijavim, da bo imela v primeru bolezni v bolnici brezplačno oskrbo? (V. G. v R.)

Odgovor: Ad 1. Okrožni urad za zavarovanje delavcev ne zavaruje kmetijskih uslužbencev (služkinj, hlapcev) z razloga, ker niso po zakonu o zavarovanju delavcev zavezani zavarovanju proti nezgodam. Zavarovanja kmetijskih delavcev proti boleznim pa zakon sploh ne predvideva. Ad 2. Ako kmetijski posli tako obole, da se morajo odpraviti

v bolnico, nosi stroške bolniške oskrbe delodajalec, odnosno občina, v katero je oboleli posej pristojen. Ad 3. Naša socialna zakonodaja še ni tako daleč uspela, da bi osnovala kako ustanovo ali institucijo, ki bi skrbelo v primeru bolezni kmetijskih poslov za njih brezplačno bolniško oskrbo. Vsled tega o kaki prijavi in o načinu prijave ne more biti govora.

Š. S.

Vprašanje 98. Moji tesarji so po nesreči porušili dva mala bresta, ki sta vredna komaj 10 Din, a sosed zahteva 100 Din odškodnine. Ali obstoji sredstvo zoper pretirane zahtevke? (M. R. v Š.)

Odgovor: Ker škoda ni prizadeta namenoma ali po veliki nemarnosti, ste dolžni plačati le navadno ceno, to je ono razliko, ki jo je imelo drevje prej, ko ni bilo poškodovano, in tisto, ki jo ima kot poškodovano. Čim zahteva sosed več, enostavno zavrnite večji zahtevke. Ako ste že plačali in si pridržali pritožbo, sicer lahko še vedno zahtevate povračilo tega, kar ste preveč dali. Toda računji z občinskimi ogledom veljajo lahko tudi za pravdo: utegne biti razsojeno Vam v prid, ni pa nobene gotovosti, da bi Vas vse to ne stalo še več. Po našem mnenju boste drugič ravnali drugače, to pot po stvar pustite, kakor je.

Dr. G.

Vprašanje 99. Dolžnik, ki je pod zaščito, mi dolguje iz l. 1930. glavnico v znesku 3100 Din in iz l. 1931. glavnico v znesku 5000 Din. 23. nov. 1933. je znašala dolžna glavnica s 5% obrestmi vred 9446'20 Din. Vkljub ponovnim opominom ni dolžnik dosedaj plačal niti obresti, katere dolguje vsa leta nazaj, češ, da nima denarja. Kako in v kolikšnem znesku je dolžnik dolžan vračati dolg v obrokih v prvem, drugem, tretjem i. t. d. letu? (K. J. v J.)

Odgovor: Dolžnik je po uredbi o zaščiti kmetov Vam dolžan za dobo od 23. nov. 1933. do 15. novembra 1934. (to je en teden manj kot za eno leto) plačati 3'5% obresti od zneska 9446'20 Din, to je 324'25 Din. Za dobo od 15. novembra 1934. do 15. novembra 1935. pa Vam je dolžan plačati pr v i obrok, odnosno prvo anuiteto. Ta obrok znaša po odplačilnem načrtu B, člena 3, Uredbe z dne 3. avg. 1934. Sl. l. 72, iz l. 1934. 6%, kar odgovarja znesku 566'75 Din. Ker pa je z uredbo o izpremembah in dopolnitvah uredbe o zaščiti kmetov z dne 2. februarja 1935., Sl. l. 13 iz l. 1935., izza dne 5. februarja obrestna mera znižana od 3'5% na 1%, je nastala v odplačilnem načrtu bistvena izprememba, ki neobhodno zahteva osnoveitev novega odplačilnega načrta. Tega novega načrta pa ministrstvo dosedaj še ni izdalo in to najbrže vsled tega, ker so vsa plačila po uredbi o zaščiti kmeta odložena do 1. septembra 1935. Izračunavanje obrokov po starem načrtu je torej

brezpomembno, ker temelji na neveljavni obrestni meri. Š. S.

Vprašanje 100. Ali smem dodati sladkanemu vinu, ki je sedaj premalo kislo in ki se mi noče popolnoma učistiti, dozdevno količino vinske kisljine, kakor navaja izvleček vinskega zakona? (Š. B. v C.)

Odgovor: Glasom čl. 10. pravilnika za izvrševanje vinskega zakona smete sladkano vino popraviti glede kisljine le s primesjo kislejšega vina, ne pa z direktnim dodatkom kristalne vinske kisljine, čeprav je učinek kisljine isti. — Ta odgovor velja tudi za 90. vprašanje v zadnjem „Kmetovalcu“ od 15. julija. Fr. G.

Vprašanje 101. Moja osemletna krava se pri napajanju zgiblje z zadnjim koncem v levo stran; včasih prav močno. Te gibe opazujem že skoraj leto dni, le da so vedno močnejši. Zadnji čas ima večkrat tudi drisko, breja je pa že peti mesec. Krma je dobra, daje mi pa po 3 litre manj mleka kakor lansko leto. (I. A. v H.)

Odgovor: Vaš opis bolezenskih znakov je — kakor v večini podobnih primerov — jako pomankljiv in je na vsak način nujno potrebna temeljita preiskava krave po živinozdravniku. Njegovo izvežbano oko bo opazilo še druge bolezenske znake, ki ostanejo lajku prikriti. Iz opisanih znakov bi bilo mogoče sklepati na sum tujega telesa

v želodcu, ki počasi prodira skozi želodčno steno v trebušno votlino, povzročujoč v okolici gnojno vnetje, oz. omejeno vnetje trebušne mreže. To mesto je pri napajanju, ko pride v stik z mrzlo vodo, občutljivo in prizadene kravi bolečine. Zato krava skrivi truplo na levo stran; na levi strani namreč leži goveji želodec. Prebavne motnje (driska) ter zmanjšana množina mleka bi bila tudi v skladu s to bolezensko sliko. Vendar pa pridejo v poštev še druge bolezni, kakor n. pr. kostolomnica. Tudi pri tej se pojavljajo podobni znaki, nenavadni gibi, prebavna motnja v času brejosti, zmanjšana množina mleka i. t. d. Ravnanje pri obeh boleznih je različno, zato je pač potrebno, da se z gotovostjo ugotovi, katero bolezen ima krava. To pa more ugotoviti le strokovnjak.

Dr. V.

Družbene zadeve in razno.

VABILA

k letnim zborom podružnic Kmetijske družbe v Ljubljani, r. z. z. o. z.

Spored:

1. Čitanje pravilnika, zlasti § 2., 3., 6., 7., 8., 9. in 10.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 1. septembra 1935.:

Vodice, ob 8. uri v šoli v Vodicach.

VNOVČEVALEC

15. avgusta 1935.

Kako bomo letos vnovčevali pridelke?

Nastopa čas vnovčevanja kmet. pridelkov. Letos se nahajamo ob začetku sezone v težjih prilikah kot kdaj poprej, saj primanjkuje gotovine na vseh straneh, ter je finansiranje vnovčevanja žetve splošno mnogo težje kot lani. Po 5 letih krize lahko trdimo, da smo ozdravljeni vseh konjunktornih zablod in smo postali v naših zahtevah zelo skromni. Tudi so se pod vplivom gospodarske stiske cene pridelkom nekako ustalile, sicer na višini, ki za kmetijstvo ni rentabilna, vendar pa je s tem današnje stanje postalo stalno. Če je temu tako ter se nam v bodočnosti ni bati večjih izprememb glede splošnih gospodarskih prilik, smatramo, da je nastopil pravi čas, da se priskoči našemu gospodarstvu v pomoč z novimi denarni-

mi sredstvi. Vprašanje odkupa kmetijskih dolgov je treba rešiti čimprej, ker na ta način se bodo našla takoj dovoljna sredstva, ki so sedaj ali zamrznjena, ali pa vsled tezvavriranja postala nepokretna. Zavedati se namreč moramo, da od tega oživiljenja gospodarstva zavisi v veliki meri možnost vnovčevanja kmet. pridelkov, predvsem izvoza, saj je znano, da smo kot agrarno aktivna država predvsem navezani na izvoz, ki zahteva za njegovo finansiranje velika denarna sredstva. Posebno velja to za države, s katerimi ima naša kraljevina aktivni klirinški saldo, ki so sicer naše najboljše odjemalke in najboljše plačnice.

Bojimo se, da bo prišel pritek denarnih sredstev prepozno za letošnjo sezono vnovčevanja, četudi bi se ta vprašanja rešila v najkrajšem času. Zato je potrebno, da producenti posežejo po vseh sredstvih samoobrambe, ki jim stojijo na razpolago,

a to so mobilizacija vseh skritih denarnih sredstev, stroga zadružna disciplina in kreditiranje blaga zadrugam, dokler ga ne prodajo, oziroma dobijo plačilo od kupca. Če se naš pridelovalec teh načel ne bo držal, bo moral prodajati blago pod ceno ali pa bo utrpel izgube vsled nasadanja nereelnim prekupčevalcem, oziroma pri izvozu bodo zaslužili kapitalno sposobnejši tuji posredovalci, ker sami ne bomo v stanu, da izvoz finansiramo ter dosežemo najvišje cene.

Kot primer, kakšne težave se ima pri izvozu, navedemo le izvoz sadja, na katerega stavi naš kmet letos velike nade. Vrednost sadja, ki pride letos v poštev za izvoz, se ceni v Dravski banovini na 50 do 60 milijonov. Naš najboljši kupec je Nemčija, toda na plačilo se mora čakati 6 mesecev, ker se plačila v kliringu izplačajo po vrstnem redu dospelosti iz sredstev, ki jih označijo naši izvozniki nemškega blaga pri Narodni banki. Ker se vsled pokvarljivosti blaga izvoz mora izvršiti v roku 3 mesecev, je mogoče isti kapital uporabiti le enkrat, a to se pravi, da bi morali imeti za finansiranje izvoza na razpolago 50 do 60 milijonov. Vsi domači trgovci in zadruga pa ne premorejo niti $\frac{1}{8}$ tega kapitala in zato se lahko zgodi, da blago ne bomo mogli vnovčiti. Res je, da dovoljuje Narodna banka na klirinška nakazila posojila do 60% vrednosti s 5% obresti, toda, preden se to posojilo dobi, preteče najmanj mesec dni, tako da s tem izvoznikom ni mnogo pomagano. Pomagano pa bi bilo, če bi pridelovalec počakal na plačilo, dokler se bi posojilo izplačalo po Narodni banki, ker v tem primeru izvoznik z istim kapitalom zamore napraviti večji obrat. Isto, kar smo tukaj povedali o izvozu sadja, velja tudi za izvoz sena, fižola in drugih pridelkov, pa tudi pri prodaji blaga v sami državi. Pri prodaji blaga v sami državi se seveda ne bo moralo čakati na plačilo tako dolgo kakor pri izvozu, preteklo pa bo tudi nekaj dni.

Vprašanje je, komu naj kmetovalci zapajajo svoje blago? Samoobsebi je umevno, da le svojim zadržnim organizacijam, do katerih imajo zaupanje. Zavedati se moramo, da so le zadruga prijatelji kmeta in da samo one poslujejo nesebično v njegovo korist. Tudi Kmet. družba se bo letos, ko se od nje zahteva, da z razpoložljivimi sredstvi priskoči čim večjemu

krogu svojih članov na pomoč, morala poslužiti v čim večji meri kreditiranja v blagu od strani pridelovalcev. Seveda prevzame KD tudi jamstvo, da bo prevzeto blago pošteno in v roku plačala, kakor je to storila vsa leta svojega delovanja. Smatrali pa smo za svojo dolžnost, da člane na ta način pravega zadržnega vnovčevanja v naprej opozorimo, da jim bo jasno, katere pobude so bile odločujoče, ko se je reševalo o načinu finansiranja letošnjega vnovčevanja kmet. pridelkov potom KD. **Če se bo torej od članov zahtevalo kreditiranje blaga za gotovo dobo, se s tem namerava le racionalnejše izkoristiti razpoložljiva sredstva, da bi se moglo nuditi pomoč čim večjemu krogu članov in doseči čim boljše cene.**

Tržno poročilo od 15. avg. 1935.

Pšenica: Rezultati žetve splošno niso tako zadovoljivi na vsem svetu, kakor se je pričakovalo. Računati moramo s srednje dobro žetvo, četudi je bil donos v nekaterih manjših državah nadpovprečen, kar pa na splošno ne bo mnogo vplivalo.

V Evropi so imele Rumunija in Madjarska dobro žetvo, v naši državi imamo pod povprečno. Za izvoz imamo z lanskim preostankom 20 do 25.000 vagonov. Od tega je po časopisnih vesteh prodanih 10.000 vagonov Češkoslovaški. Kakor na našem, tako je tudi na sosednjih trgih pšenica precej čvrsta v ceni, posebno vsled večjih nakupov domačih mlinov, ki kupujejo v glavnem v Sremu in Banatu. Kakovost letošnje pšenice je namreč odlična, tako da se tudi tamkajšnja pšenica more uporabiti za proizvodnjo kakovostne moke.

Na trgu se stalno pojavlja kot kupec Prizad, ki plačuje znatne cene. Privatniki pa plačujejo nižje cene, in sicer za potisko in bačko blago 116 do 117 Din, za sremsko 115 do 116 Din, za slavonsko pa 112.5 do 115 Din. Ker je zmanjšana prevozna tarifa za pšenico, je imelo to vpliv tudi na ceno tukajšnjega blaga, tako da se isto more prodati mlinom od 130 do 134 Din za 100 kg, kar odgovarja n. pr. v Prekmurju nakupni ceni 110 do 112 Din.

Koruza: Na svetovnem trgu je situacija dosti mirna ter so celo cene malenkostno nazadovale. Isto velja tudi za trg v Rotterdamu. Nasprotno pa je pri nas, kakor tudi v sosednjih državah veliko povpraševanje za takojšnjo dobavo, katere se malo dovozi, ter se je vsled tega cena dvignila. Čeprav je Italija začasno prenehala z nakupom koruze, ni računati na nižje cene, ker mnogo ku-

pubejo pasivni kraji v Bosni in Srbiji, kjer je donos koruze vsled suše popolnoma uničen.

Paritet Indija se plačuje po 87 do 88 Din franko nakladalna postaja.

Moka in otrobi se kupujejo pri razmeroma mirnih cenah. Plačuje se moka po 190 do 205 Din za 100 kg, otrobi po 84 do 85 Din, franko banatska ali vojvodinska nakladalna postaja.

Tržne cene 15. VIII. 1935.

Žitni in drugi pridelki.	Ljubljana		Maribor		Cene v dinarjih, teža v kg	Ljubljana		Maribor	
	od	do	od	do		od	do	od	do
Pšenica	1'60	1'75	1'20	2'	5-9 ted. stari, kom.	60'	85'	45'	50'
rž	1'55	1'65	1'80	2'	3-4 mesecev "	140'	150'	150'	160'
ječmen	1'60	1'70	1'80	2'	5-7	—	—	200'	250'
oves	1'40	—	1'40	2'	debeli prasiči, živi	—	—	4'	5'
proso	1'80	—	1'70	2'	" zaklani	—	—	7'50	10'
koruza (nova)	—	1'20	1'	2'	Perutnina in jajca.				
ajda	1'60	—	—	—	Piščanci, zaklani	20'	22'	28'	30'
fižol, ribničan	2'30	2'50	1'50	3'	kokoši, zaklane	16'	—	15'	—
fižol prepelničar	2'30	2'30	1'50	2'50	pularči, zaklani	24'	28'	28'	30'
(koka)	—	—	—	—	purani, komad	—	—	—	—
krompir (novi)	1'50	2'	1'50	2'	gosi, (zaklane)	35'	30'	—	—
laneno seme	—	—	8'	—	race, zaklane	14'	16'	12'	14'
konoplja	—	—	8'	—	jajca Ia, par	1'	1'20	1'	1'50
čebula	1'	2'	1'50	3'	jaca, konservir. par	—	—	—	1'
česenj	4'	—	4'	5'	Mleko, maslo, sir in med.				
Seno in slama.					Mleko (I)	2'	2'25	1'50	1'75
Seno sladko	0'50	0'60	0'50	0'55	ametana sladka (I)	—	—	16'	20'
" kislo	0'40	0'45	0'40	0'45	čajno maslo	24'	32'	22'	32'
slama pšenič.	0'45	0'50	0'25	0'26	surovo maslo	20'	22'	20'	24'
detelja	—	—	—	—	polementsalski sir	20'	22'	—	24'
Goveja živina.					sirček domači	5'	6'	4'	6'
Voli I. žive teže	3'50	4'	3'	3'75	med (ajdov)	—	15'	12'	20'
" II. "	2'75	3'50	2'	2'50	med (cvetlični)	—	18'	—	20'
" plem. "	2'	2'75	2'	2'75	Kurivo.				
krave, debele	—	—	—	—	Trda drva, m ³	65'	105'	90'	100'
žive teže	2'	3'50	2'25	3'	mehka drva, m ³	—	75'	60'	80'
krave klobas.	—	—	—	—	Sadje.				
rice žive teže	1'50	2'	1'	1'25	Jabolka	2'50	6'	6'	8'
teleta	4'50	5'50	3'	4'	hruške	3'	10'	6'	10'
" mrtve "	—	—	—	—	česplje, sveže	4'	6'	4'	6'
					orehi celi	—	8'	6'	7'
					breskve	12'	18'	12'	16'
					črešnje	26'	28'	22'	24'
					orehi luščeni	8'	16'	8'	14'
					grozdje				

Oves in ječmen, posebno ozimni, se kupujeta za domači konsum po precej čvrstih cenah.

Krompir: izgledi za krompir, posebno v krajih, kjer je vplivala suša, niso najpovoljnejši. Pričakovati smemo, da bo cena na splošno nekaj boljša od lanske. Seveda pa moramo računati s konkurenco Slavonije in dokler se zaloge ne izčrpajo, bodo cene bolj nizke.

Danes se plačuje v Dravski bahovini vagonsko blago belega krompirja (oneida in kresnik) po 65 do 68 Din, franko nakladalna postaja, rožnik pa po 45 do 50 Din.

Sadje: Kakšne težave se ima s prodajo blaga vsled klirinških plačlj, je pojasnjeno v uvodnem članku. Zadnjih 14 dni je izvoženo že nekaj najzgodnejših vrst, ki so se plačale pridelovalcu po 150 do 180 Din za 100 kg. Kako se bo razvijala cena v bodoče, je težko prerokovati, ker pač vse zavisi od možnosti vnovčevanja.

Perutnina in jajca: Cene perutnini stalno nazadujejo, ker ni velikega izvoza. Piščance plačujemo od 9 do 12 Din za kg po kakovosti. Kokoši po 8 Din, istotako race in gosi, po katerih pa je sedaj malenkostno povpraševanje. Sveža jajca plačujemo od 54 do 58 para za komad, fr. postaja.

Med: Med letom je družba vnovčila precejšnje količine medu. Cvetlični med se plačuje po 11 do 12 Din, hojev po 11 Din in gozdni po 10 Din za kg.

Kmetijska družba ima v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Celju v Aškerčevi ulici; v Novem mestu: v Murski Soboti Prekmurje; v Slov. Konjicah; v Zagrebu, Gjorgjevičeva 23.

Tu navedene cene veljajo pri nabavi v Ljubljani; v drugih krajih se prištejejo še izdatki za prevoz iz Ljubljane. Za drugo blago, za katero niso cene navedene, zahtevajte pismene podatke.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljatve.

Semena.

Semenska grahova, jara, po Din 2.75.

Semenski ječmen Din 2'05.

Sredstva za razkuževanje žita.

Uspulun, sredstvo za namakanje žita proti smetjavosti, zavitek po 250 g Din 32.—

Tillantin, sredstvo proti smetjavosti v zavitkih po 1 kg Din 44.—, 400 g po Din 24.— in 200 g po Din 12.—

Ceretan, sredstvo proti smetjavosti, v zavitkih po 200 g, po Din 7.50.

Krmila.

Koruza, suha, za mletev sposobna, po dnevni ceni. Vreče po lastni ceni. Pri vagonškem odjemu cene po dogovoru.

Pšenični otrobi, debeli 130 Din za 100 kg.

Klajno apno, v izvornih vrečah, težkih 50 kg po 2.75 Din za kg, na drobno 3.80 Din za kg.

Lanene tropine z 38/40% beljakovin in toličče po 2.10 Din za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Ribje olje za živino, ročke po 5 kg 85 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po ¼ litra 14 Din, v steklenicah po 1½ litra 28 Din; v posodo kupca po 16 Din za kg.

Provendeln, priznano redstvo v moderni svinjereji, v škatlah po 800 g po 20.— Din.

Živinska sol, v vrečah po 50 kg za 75 Din.

Vreča pri 50 kg 12 Din.

Umetna gnojila.

Člani imajo poseben popust, ako se izkažejo z legitimacijo in ako gnojilo plačajo takoj pri prevzemu v skladišču. Pri pisemnih naročilih je rok plačila za dosego popusta 20 dni od datuma računa; sicer veljajo iste cene kot za nečlane.

Umetno gnojilo	Vsečina v %			Prodajna cena v Din za 100 kg							
	dušika	fosforne kislina	kalija	pri vagonem odjemu		pri odjemu na vreče iz skladišča					
				franko	cena Din	Ljub- ljana	Ma- ribor	Celje	Novo mesto	Konjice	Pa- conci
a) Dušičnata gnojila:											
čilski soliter	16			vsaka post.	285	290	290	290	290	290	290
apneni dušik v vrečah	16			"	180	183	183	183	183	183	183
v ploč. posodah	16			"	195	200	200	200	200	200	200
apnena sečnina	16			"	255	258	258	258	258	258	258
sečnina	40			"	612	615	615	615	615	615	615
b) Fosfornokisla gnojila:											
rudninski super- fosfat		16		"	95	98	98	98	98	98	98
kostni superfosfat		^{18/20}		"	115	118	118	118	118	118	118
Thomasova žindra		19 ^{0/0}		Ljubljana *							
razklejana kostna moka		30 ^{0/0}		"	97	100	103	103	103	103	104
c) Kalijeva gnojila:											
kalijeva sol			40	"	155	158	158	158	158	158	158
d) Mešana gnojila:											
nitrofoskal-Ruše	4	8	8	vsaka post.	140	143	143	143	143	143	143
nitrofoskal I.	8	6	8	"	170	173	173	173	173	173	173
nitrofos	4	12		"	180	183	183	183	183	183	183
surova kostna moka	4	12		Ljubljana	97	100	103	103	103	103	104
rožena moka	5	12		nakladalna postaja	217	220	223	223	223	223	124
e) Apneni prah (samo vagonске pošiljatve)											

po najnižji dnevni ceni

Tomazeva žindra, 18% fosforne kisline po 134 Din za 100 kg. Vagonška dobava po dogovoru. Vsak % fosforne kisline po 6 Din več za 100 kg. Opozorjamo vse naročnike, da se ne moremo vezati na 18% no blago, ker moramo prevzeti žindro od tovarne le od 18—20%. Tovarne za morejo blago dobavljati le po izpadu produkcije.

Cene za polvagonski odjem in kombinirane pošiljke raznih gnojil se odredajo od primera do primera. Pri odjemu gnojil na drobno, so cene primerno zvišane. Vse navedene cene veljajo do nadaljnjega ter se morejo po nabavnih stroških menjati. * Po dnevnih cenah.

Sadjarke in vrtnarske potrebščine.

a) Zatrlna sredstva proti boleznim in škodljivcem na sadnem drevju in vrtu.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, zlasti kaparje, zimsko zalego listnih in krvavih uši itd., v steklenicah po 1½ kg po 20 Din, v ročkah po 3½ kg 50 Din; v sodih po 100 kg Din 10.50 za kg, v posodi kupca pa Din 11.— za kg.

„Hinsberg“ pasovi za lovljenje drevesnih škodljivcev, zavitek Din 27.—.

Arbocol papir, za napravo pasov v varstvo proti plezajočim mrčesom po deblu, v zavitkih približno 50 m 20 Din.

Arbocol lepilo za mazanje drevesnih pasov 250 g Din 14.50, 500 g Din 23.50, 1 kg Din 43.75.

Cepilna smola v škatlicah po ¼ kg 7 Din, ½ kg 13 Din, ¾ kg 25 Din.

Modra galica, — 5.50 Din, na drobno — vagonška naročila popust.

Zelenilo v zavitkih po 15 dkg Din 10.— ¾ kg Din 25, 1 kg Din 50.

Zveplovaopnena brozga zoper različne gli-
vične bolezni, zlasti kodravost na breskvah in ples-

nobi, proti kaparjem in pršicam ter grizlicam, za zimsko in poletno zatiranje Din 6 v steklenici za kg; podružnicam cene po dogovoru.

Solbar, zavitki po 1 kg 27 Din, po 5 kg 26.50 Din za kg.

Kvasija (mušji les), izborno sredstvo za zatiranje raznih uši in grizočega mrčesa na sobnih in vrtnih rastlinah, zavitek Din 5.—.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg, na drobno v pločevinastih posodah 4½ kg 40 Din, v steklenicah 2 kg 15 Din, 1 kg 8 Din z embalažo vred. Po pošti se pošiljajo le pločevinaste posode.

Mazavo milo po 10 Din v posodi kupca.

Aphidon, sredstvo za pokončavanje listnih in krvave uši v posodi po 1 kg Din 50.—.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za 1 kg, 1 kg Din 30.

Nosprasis, zavitki po 5 kg 39 Din za kg, 1 kg 45 Din.

Zello-pasta proti voluharjem Din 15.50, zrnje proti mišim Din 8 za zavitek.

Strilinnova pšenica proti mišim po 25 g Din 4.—, po 50 g Din 6.—.

b) Sadlarsko in vrtnarsko orodje.

Najboljši ceplni noži Kunde-jevi, pripravniki za vse načine cepljenja sadnega drevja, komad 40—102 Din.

Prvovrstni vrtni noži tvrdke Kunde-Dresden (obrezači), komad od 42 do 58 Din.

Brusni kamni za Kundejeve nože, za člane po 30 in 46 Din, za nečlane 31 in 48 Din.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja od 20 do 42 Din.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd po 20, 50, 175 in 210 Din.

Drevesne škarje Kunde za obrezovanje visokega drevja od 45 do 190 Din.

Peresa za škarje, domače, 0,75 Din za komad.

Peresa za škarje, Kunde, 1,75 Din za komad.

Škarje za striženje mej ali vrzeli 65, 120 in 125 Din.

Drevesne žage od 40 do 90 Din.

Žični koški za varstvo pred zajcem komad 8 Din.

Drevesne ščetl (krtače) za čiščenje mahu in lišaja z debel in vej in starem drevju, za člane male 20, 22, velike 40 Din.

Strgulje za drevje, za strganje stare skorje na drevju po 25 in 35 Din.

Sadni obirači po 44 Din.

Pasti za voluharje 8 Din, cevke po 10 Din.

Lopate za štihanje, navadne, za člane 15 in 24 Din, za nečlane 16 in 25 Din.

Lopate za štihanje, Kunde, za člane 60 Din, za nečlane 63 Din.

Lopate za nakladanje (zajemalke) po 18 in 24 Din.

Grablje, železne, 10—16 zob, za člane po 11, 14, 17 in 18 Din, za nečlane vsake grablje 1 Din dražje.

Grablje na valj, 5 in 10 zob, 80 Din.

Vile, železne, s tremi roglji po 14 Din, s štirim po 15 Din.

Vilaste lopate Kunde za rahljanje zemlje, za člane po 100 Din, za nečlane 105 Din.

Vile, garantirane, s tremi roglji 23 Din, s štirim 28 Din.

Vrtne zalivalke „Jajag“ 31 155 Din, 101 160 Din, 121 180 Din, 141 200 Din, 161 215 Din.

Motike sejalne, za člane komad 45 Din, za nečlane 47 Din.

c) Škropilnice za sadno drevje in vrtove.

Ročna škropilnica „Nova“, 1½ l vsebine 190 Din, „Dresdensia“ ¼ l 35 Din, ½ l 46 Din.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20, tvrdke Nechvile po 1250 Din z bambusovo cevjo vred; Vega, francoski sistem, po 1340 Din.

Samodelne nahrbtna škropilnice Kovina: 8 l Din 1000.—, 12 lit. Din 1150.—, 16 lit. Din 1250.— z bambusovo cevjo vred.

Prevozna škropilnica za sadno drevje in hmelj „Vindex“, ročno prevozna z 5 m gumljevimi cevmi, 2 podaljška po 75 cm in patentnim razpršilnikom z eno cevjo po Din 2300.—.

Prevozna škropilnica „Kovina“ po Din 2500.—.

Razpršilnik „Flick“ za visoko drevje po 110 Din komad.

Razpršilnik „Kovina“ po 35 Din.

Vinogradniške in kletarske potrebščine.

a) Zatiralna sredstva proti boleznim in škodljivcem na vinski trti.

Modra galica, 5,50 Din, na drobno; za vagonsko naročilo veljajo posebne cene.

Žveplo, dvojno vitilirano po 3,75 Din za kg. Salolidin (antiklor natrijev tiosulfat), vreče po 100 kg po 6,30 Din za kg, v manjših količinah po 6,50 Din za kg.

Uranja zelenilo, v zavitkih po 15 dkg 10 Din, ¼ kg 25 Din, 1 kg 50 Din.

b) Škropilnice in razni predmeti.

Rafija, ličje po 13 Din kg.

Trtne škropilnice, bakrene, original Vermorel 440 Din, original Austria 440 Din, Jubila 480 Din, Rex Din 470.—.

Potrebščine k škropilnicam: Kolenca po 10 Din, dvojni razpršilnik 60 Din, prehodna pipa s cedilom Nechvile 90 Din, razpršilnik „Flick“ spodnji 40 Din, navadni razpršilnik, kapica 10 Din, igla 6 Din.

Gumiljeve cevi za škropilnice 10×3 po 13 Din, 13×3 po 16 Din, drobne za vino po 7 Din za meter.

Gumiljeve kroglice po 2,50 Din.

Gumiljeve plošče po 10 Din za komad.

Gumiljevi trakovi: Reithoffer Din 140; Rekord Din 120.

Žveplalniki, ročni, po 80 Din za komad.

c) Kletarske potrebščine.

Azbest Clarit za čiščenje vina po 80 Din za kg.

Eponit za čiščenje vina po 45 Din za kg.

Kalimetabisulfit 10 g po 0,75 Din, 1 kg 50 Din.

Žveplovi trakovi na azbestu po 16 Din za kg.

Tanin ali čreslovina popolnoma čisti, brez tuje okusa in duha za čiščenje in boljšo ohranitev vina, 5 dkg 40 Din, 10 dkg 60 Din, ¼ kg 120 Din.

Želatina, najboljše kakovosti za čiščenje vina (za odpravo zopernega duha, motnosti itd.) 5 dkg 20 Din, 10 dkg 40 Din, ¼ kg 80 Din, 1 kg 320 Din.

Kalijeva lužnina za določanje kisline v moštih, vinu in brezalkoholnih pijačah, ¼ l 20 Din, ½ l 35 Din, 1 l 65 Din, brez steklenice.

Kipelne vehe, steklene, male po 75 Din, velike po 95 Din.

Kipelne vehe lončene velike 20 Din, male 15 Din.

Mollenkopfov kislinomer, komad 100 Din.

Klosterneuburške moštne tehtnice, uradno preskušene, navadne 45 Din komad, žepna oblika 45 Din komad.

Alkoholometer za merjenje žganja, uradno preskušen, od 5—70 %, 100 Din.

Ebulioskop Malligand, uradno preskušen, 680 dinarjev.

Vinske in sadne stiskalnice z vsebino 45 litrov 650 Din, 100 litrov 1650 Din.

Sadni mlin Weiss 2500 Din.

Sadni mlin Č. 1200 Din.

Živinorejski in mlekarški predmeti.

a) Živinorejski predmeti.

Telečji napajalniki po 80.— Din.

Gumiljevi seski za napajalnike, za člane po 24 Din, za nečlane po 25 Din.

b) Mlekarške potrebščine.

Posnemalnik Vega E za 75 l po 1200 Din; F2 za 140 l 1700 Din.

„Baltic“ posnemalnik D3 za 130 l, s podstavkom 1800 Din.

Posnemalnik „Milena“ 35 litrov po Din 860.—, 45 litrov po Din 980.—, 60 litrov po Din 1100.—.

Obročki za posnemalnike, mali po 5 Din, veliki po 10 Din.

Pinje, št. 1 za 5 l po 620 Din, št. 2 za 10 l po 750 Din.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka po profesorju Gerberju) 40 Din.

Sirišče, dansko, originalno Hansenovo, v prahu (iz Kodanja), v škatljicah po 25 g 14 Din, 50 g 26 Din, 250 g 110 Din, 500 g 210 Din.

Brzoparilnik Alfa, s pocinkanim kotlom, 80 literski po 2060 Din, 200 literski po 3350 Din.

Brzoparilnik domači 80 lit. 1100 Din.

c) Živinozdravniški predmeti.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek):

Požiralnikove cevi, za teleta 70 Din, za goved za člane 255 Din, za nečlane pa 260 Din.

Trokarji za teleta, za člane 45 Din, za nečlane 48 Din; za goved za člane po 50 Din, za nečlane 53 Din.

Irigatorji, kompletni (po 3 l), za člane po 70 Din, za nečlane 75 Din, (po 2 l) 65 Din, za nečlane 70 Din.

Škarje za obrezovanje parkljev, za člane po 200 Din, za nečlane 205 Din.

Zaustavljači, ponikljani, 60 Din.

Mlečni katetri po 7 Din.

Obročl za bike, navadni za člane 15 Din, za nečlane po 16 Din.

Toplomeri za merjenje vročine, za člane po 25 Din, za nečlane 26 Din, odnosno za člane 30 Din in nečlane 31 Din.

d) Perutninarški predmeti.

Znamke za perutnino, celoloidne, po 0,30 Din za komad, aluminijaste s številkamj po 0,75 Din za komad, ušesne znamke za živino po 1,50 Din za komad.

Aparat za kapunjenje Din 265.

Tehtnica za jajca, za člane 55 Din, za nečlane 60 Din.

Poljedelsko orodje in stroji.

a) Plugi in plužni deli.

Sackovi plugi in plužni deli: D9SS po 1200 Din, D8MN po 1100 Din, D7MN po 1060 Din, D6MNR 860 Din, D5MNR 760 Din, D6X po 760 Din, B6E 760 Din, E6WN 760 Din.

Obračevalni plug, dvojni obračevalni plug BW5 po 1700 Din.

Dvobrazdni plug, lahki ZRB6 po 1100 Din.

Glave: D9SS po 380 Din, D6 po 260 Din, D8MN po 400 Din, D8SS po 350 Din, D6MN 270 Din, URB za lesene pluge 150 Din, dvobrazdni SUN 420 Din, obračevalna HNW5 in 7 po 470 Din, ospalna DHUN 480 Din.

Lemeži za D7 po 35 Din, za D6 po 30 Din, za obračalne pluge po 35 Din.

Plazi za D6 in D7 po 30 Din za komad.

Črtala za D7 in D6 po 30 Din za komad.

Deske, Sack za D8MN po 140 Din.

Plužna s peresnim podzemeljskim rahljačem, sistem Bendhack, po 1200 Din.

Izruvač za krompir, sedemdelni, ostane za nečlane 340 Din.

Ospalnik DHUN po 750 Din, BHR po 380 Din.

b) Njivske brane.

Dvodelna 4b, široka 166, težka 62 kg, 700 Din.

c) Travniške brane.

Travniške brane z zvezdnimi členki: Z1 široka 1,50 m, težka 44 kg, 740 Din; Z2 široka 1,85 m, težka 52 kg po 810 Din; Z3 široka 1,50 m, težka 50 kg po 800 Din;

z noži: N3, široka 1,80 m, težka 78 kg 1030 Din; N2, široka 1,50 m, težka 67 kg po 920 Din.

Kombinirana travniška in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1,50 m, težka 60 kg po 600 Din, njivska brana KW2, široka 2,25 m, težka 88 kg, trodelna po 1000 Din.

Brane na krožnike SE 10L 3500 Din.

d) Planeti ali okopalniki.

Planet št. 8 — kot okopalnik, ospalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, 700 Din; štev 18 180 Din.

Glave za planet, komad po 150 Din.

e) Sejalni stroji.

Sejalni stroj Sack, 1,50 m širok, devetvrstni BETTA po 4500 Din; H9 po 2700 Din.

Pracnerjev sejalni stroj „Budučnost“, trinajstvrstni po 4500 Din, petnajstvrstni po 4800 Din.

Senior ročne sejalice, H po 920 Din, L4 po 1150 Din.

f) Slamoreznice.

Slamareznice Borek: VFSR12 z verigo po 2000 Din, FVS14 z verigo po 2000 Din, Volga na pogon 3150 Din, Mirna VFS12 po 1750 Din, 10 col 1650 Din.

g) Gnojnične sesalke.

Sesalke Monachia (gnojne pumpe) 330 cm za člane po 850 Din, 360 cm po 860 Din, 390 cm po 900 Din, 420 cm po 930 Din, 450 cm po 950 Din, 290/420 cm po 1050 Din; za nečlane vsaka sesalka 20 Din dražje.

Sesalke, domači izdelek, v dolžini 3 m za člane 500 Din, 3,90 m 605 Din; za nečlane vsaka sesalka 20 Din dražje.

Sesalke, F450 za člane 1000 Din, za nečlane 1020 Din.

Sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m za člane 1050 Din, 3,50 m po 1100 Din, 4 m 1150 Din; za nečlane vsaka sesalka 20 Din dražje.

Razpršilnik za gnojnične sode po 95 Din.

Ježekove gnojnične sesalke, 350 cm za člane 950 Din, 370 cm 1000 Din, 400 cm 1000 Din, 450 cm 1050 Din; za nečlane vsaka sesalka 20 Din dražje.

h) Trijerji in čistilniki.

Trijerji (originalni Hedovi), II/2 po 3800 Din, V/2 po 6300 Din.

Zitočistilniki: „Č“ 1000 Din, „K“ 1350 Din, „E“ 1800 Din.

Sortator Banat 2200 Din.

i) Razni stroji in orodja.

Mlatilnice Paternioner — na motorni pogon 1800 Din; na ročni pogon 2200 Din, na pogon na vitelj 2380 Din.

Vitelj (gepelj) GEF po 2000 Din; transmisija za vitelj E po 1630 Din, D800 po 540 Din.

Bencin motorji Lorenz, 3—4 KS 8000 Din.

Kose, za člane 25 Din, za nečlane 26 Din.

Kosilnice, dvovprežne „Knotek“ s 16 in 18 zobmi 4300 Din.

Kolo za kosilnico (nosilno kolo za drog) 350 Din.

Odlagalna priprava pri kosilnici žita 650 Din.

Robkač za koruzo, mali ročni po 65 Din, EMR po 1000 Din.

Drobiljač (šrotar) za oves EMO, po 1500 Din.

Brzoklepalnik „Stubaler“ po 375 Din za kom.

Reporeznice, domače, male po 370 Din, velike po 700 Din.



Nova nahrbtna trtna in drevesna škropilnica

„Jubila 2“ Model 1934

z lijakastim gornjim delom

in prevozna škropilnica na visoki pritisk

„Vindex“

medeninast kotel ca. 75 l
15–20 atmos. pritiska, za
regulirati do 10 m višine

so najbolj zmožne škropilnice na svetu

V zalogi pri:

Kmetijski družbi v Ljubljani

in njenih skladiščih

Žvepleno apnena brozga. Sadjarji!

Škropite sadno drevje sedaj poleti z žvepleno apneno brozgo proti raznim živalskim škodljivcem in glivičnim boleznim, ki uničujejo sadje. Za poletno škropljenje je vzeti 1 liter brozge na 30 do 40 litrov vode. Ker je škropljenje nujno izvesti, sem znižal ceno za **20 odstotkov**.

Zahtevajte cenik in navodila od:

Anton Jurca, naslednik **Milko Senčar, Ptuj**

Tovarna žvepljenih izdelkov.

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

FOSFATNA ŽLINDRA

najcenejše fosforno gnojilo.

Gnojenje brez fosforja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika **najvažnejše hranivo za vse rastline**. Naši domači zemlji že od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. Kot napredni in štedljivi kmetovalci bomo naši po fosforju gladni zemlji dajali najcenejše fosforno gnojilo in sicer

Fosfatno žlindro, ki jo proizvaja iz domačih sirovin

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku d. d. in njena podružnica Celje.

V zalogi je vedno pri **Kmetijski družbi v Ljubljani** in pri njenih skladiščih v Mariboru, Celju, Novem mestu, Murški Soboti, Konjicah in Ptuju.

Rud. Sackovi plugi

tovarna poljedelskih strojev in orodja

Leipzig podružnica **Wien**

V zalogi pri **Kmetijski družbi v Ljubljani, Mariboru in Celju**

Vinski kamen

vsako količino kupuje po najvišji ceni

Salus d. d. Ljubljana.

Inserirajte v „Kmetovalcu“!

Laneno olje, firnež, barve, lake, kit, lan. tropine

ter vse v to stroko spadajoče blago prvovrstne kvalitete po solidnih cenah in točni postrežbi, najugodnejše kupite pri domačem podjetju

MEDIČ-ZANKL

tovarne olja, lakov in barv
družba z o. z., lastnik FRANJO MEDIČ

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah

Krize bo konec,

ko bodo domači denarni zavodi mogli zopet
dajati

nova posojila iz novih vlog

Zaupajte Vaš denar

Mestni hranilnici Ljubljanski

ki izplačuje nove vloge, vložene po l. 1933
neomejeno ter jih obrestuje po 4-5%

Vloge nad Din 400.000.000
Rezerve Din 14.600.000

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. **Jamstvo za vse vloge** presega večkratno vrednost vlog. Strankam nudi brezplačno poštno položnice za nalaganje denarja. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. **Posojila** daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi vrednostnih papirjev ter kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji. **Oskrbuje:** Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje. **Preskrbuje:** Čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta. **Blagajniške ure:** Ob delavnikih od 8—12¹/₂ in od 3—4¹/₂, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12¹/₂ ure.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

Obrestuje hranilne vloge po najvišji meri.
Ustanovljena 1881.

Stanje vlog nad 200.000.000— Din.

Najuspešnejše sredstvo za rejo
domače živine je brezdvomno

MASTIN

ki pospešuje rast, odebelitev, in omastitev domače, posebno klavne živine. — Jasen dokaz neprecenljive vrednosti „MASTINA“ so brezštevila zahvalna pisma

Cena: 5 škat. 46 Din, 10 škat. 80 Din

Lekarna TRNKOCZY
LJUBLJANA, Mestni trg 4 (Zraven Rotovža)

J. BLASNIKA NASL.

Univerzitetna tiskarna

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA
ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE
VREČICE ZA SEMENA

LJUBLJANA
Breg 10-12

Najstarejši grafični zavod Jugoslavije
Izvršuje vse tiskovine najceneje in najsolidneje
USTANOVLJENA LETA 1828

Telefon 2847.

Brzjavici: „Kmetijski dom“.

Rač. poštn. hran. št. 14.257.

Žiro račun: Narodna banka
Podružnici v

Kamniku in Mariboru